

1. Referentie

Referentie	Claes, E., Y. Dejaeghere, S. Fiers, M. Hooghe & Quintelier E. (2006). <i>Jeugdonderzoek 2006. Een eerste portret van de opvattingen van de zestienjarige respondenten</i> . Leuven: Centre for Citizenship and Democracy.
Taal	Nederlands
ISBN – ISSN	/
Publicatievorm	onderzoeksrapport

2. Abstract

In het voorjaar van 2006 werd een grootschalig jeugdonderzoek gehouden. In totaal werden daarbij 6.285 jongeren ondervraagd, 3.453 Nederlandstalige en 2.832 Franstalige jongeren. Het onderzoek schetst dan ook een representatief beeld van de houdingen en opvattingen van 16-jarigen in ons land. Het onderzoek bevat heel veel informatie, over uiteenlopende zaken als politieke kennis, politieke belangstelling, het samenleven van diverse culturen in ons land of over het engagement van jongeren. Die schat aan gegevens zal de komende maanden en jaren systematisch verder onderzocht worden, mede in samenwerking met onze partners aan de McGill University in Canada, waar een gelijkaardig onderzoek werd uitgevoerd.

Op basis van deze gegevens kunnen we nu reeds stellen dat een aantal vooroordelen danig moeten worden genuanceerd. Ondanks beleidsvoornemens zoals het participatiedecreet stellen we vast dat het idee van de ‘democratische school’ niet overal leeft. Jongeren worden op school zeker wel aangemoedigd een eigen mening te ontwikkelen en te uiten maar op het vlak van de inspraakmogelijkheden kan het echter soms nog beter. Ook inzake politieke vorming merken we dat jongeren zich vaak niet kunnen herinneren welke politieke thema’s in de klas behandeld worden.

Jongeren worden, allicht meer nog dan de volwassen bevolking, geconfronteerd met het samenleven van diverse culturen in ons land. Het leek ons dan ook buitengewoon boeiend na te gaan hoe zij staan ten opzichte van andere bevolkingsgroepen. De resultaten van deze bevraging zijn echter niet echt hoopgevend: jongeren blijken weinig contact te hebben (of te willen) met andere groepen, en zij koesteren vaak ook een eerder negatieve houding ten opzichte van minderheidsgroepen.

Anderzijds blijkt dan weer dat jongeren niet onverschillig staan ten opzichte van de politiek. De bereidheid deel te nemen aan verkiezingen ligt bij jongeren niet lager dan bij volwassenen.

Voor wat de vrije tijd betreft, ten slotte, zien we dat televisie dominant aanwezig blijft. Tegelijk gaat het hier echter ook om de allereerste internetgeneratie, die heel actief gebruik maakt van dit nieuwe medium om sociale netwerken te onderhouden.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Samenleving en politiek
Trefwoord(en)	Algemene cijfers, participatie, politieke interesse

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Gefinancierd door Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen en de Onderzoeksraad van de KU Leuven
Onderzoeker(s)	Ellen Claes Centrum voor politicologie Parkstraat 45 - Bus 3602

	3000 Leuven Tel: 016/323363 Yves Dejaeghere Centrum voor politicologie Parkstraat 45 - Bus 3602 3000 Leuven Tel: 016/323363 Stefaan Fiers Ellen Quintelier
--	--

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Peiling naar de waarden van jongeren. Het onderzoek bevat heel veel informatie, over uiteenlopende zaken als politieke kennis, politieke belangstelling, het samenleven van diverse culturen in ons land of over het engagement van jongeren.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Schriftelijke enquête
Onderzochte groep	6.285 jongeren werden ondervraagd, 3.453 Nederlandstalige en 2.832 Franstalige jongeren. Het onderzoek schetst dan ook een representatief beeld van de houdingen en opvattingen van 16-jarigen in ons land.
Bereik	België

7. Resultaten

Eigen mening en inspraak op school	Over het algemeen blijken de leerlingen behoorlijk tevreden over de manier waarop ze op school behandeld worden. Slechts een goede tien procent voelt zich vaak alleen op school: voor de overgrote meerderheid van de leerlingen vormt de school dus effectief een sociaal gebeuren. Meer dan tachtig procent voelt zich ook eerlijk behandeld door de klasgenoten, maar bij de vraag over leerkrachten zakt dat wel tot een goede zeventig procent.
Zich goed voelen op school	Veel scholen hebben een gemengde leerlingenpopulatie, met leerlingen uit verschillende culturen. In de media vinden we geregeld berichten over de spanningen en de problemen die daaruit ontstaan. Als we rechtstreeks vragen naar de aanwezigheid van etnische en raciale spanningen op school, dan meldt 70 procent van de leerlingen echter dat dergelijke problemen niet optreden op hun school. Ook indien we enkel naar de antwoorden van de allochtone jongeren kijken zien we een gelijkaardige verdeling van antwoordcategorieën. Die uitslag kan echter teruggebracht worden tot de afwezigheid van allochtonen in een groot deel van de scholen.
Inspraak op school	Scholen zorgen echter ook op een andere manier voor democratische en burgerschapsvorming, namelijk door in hun lessen expliciet aandacht te besteden aan politieke en maatschappelijke thema's. Ondanks het feit dat men meer aandacht wil besteden aan maatschappelijke vorming, zien we dat er in de meeste scholen nog heel wat verwezenlijkt kan worden.
Samenleven	Jongeren lijken vooral bezorgd over de gevolgen van immigratie voor de werkgelegenheid. Ruim de helft is het eens (akkoord en helemaal akkoord) met de stelling dat "de komst van nieuwe immigranten het voor mij moeilijker zal maken om een goede job te vinden". Ook de stelling dat "de aanwezigheid van teveel migranten een bedreiging is voor onze levenswijze", kan op heel wat instemming rekenen, en ongeveer de helft van de jongeren vindt dat hoofddoeken zouden moeten worden verboden op school. Ruim veertig procent van de jongeren is het ook eens met de stellingen: "Als een land spanningen wil verminderen, moet het de immigratie stoppen", "Het is beter voor een land

	dat bijna iedereen dezelfde gewoonten en tradities deelt”. Ook de radicale stelling: “Iemand zou eerst aandacht moeten besteden aan de noden van zijn eigen etnische, raciale of culturele groep, voordat hij mensen van een andere groep helpt” kan op behoorlijk wat instemming rekenen.
Politieke participatie	We zien dat de meerderheid van de jongeren niet echt geïnteresseerd is in politiek. Slechts vier op honderd jongeren zijn ‘heel geïnteresseerd’ en negentien op honderd jongeren zijn ‘geïnteresseerd’, achtentwintig procent is niet geïnteresseerd en de grootste groep, bijna de helft, toont ‘een beetje’ interesse. Als je dat vergelijkt met de resultaten van recent onderzoek bij Belgische volwassenen, dan scoren de jongeren een stuk lager. Dat hoeft nog niet noodzakelijk een reden te zijn voor grote bezorgdheid: jongeren hebben nu eenmaal minder raakpunten met de politieke wereld dan volwassenen. Ze betalen immers nog geen belastingen, ze staan niet of zelden in de file en ze liggen niet echt wakker van werkloosheidsuitkeringen of arbeidspolitiek.
Politieke kennis	We stelden vier vragen over politieke kennis om na te gaan wat jongeren daar van weten. We vroegen ze wie de voorzitter is van de Europese Commissie, waaruit het federale parlement bestaat, wie de minister van justitie is en tot welke partij de eerste minister van het land hoort. Van al de jongeren kon veertig procent geen enkele van deze vragen juist beantwoorden (of vulde ze niet in). Slechts 4 procent van de respondenten kon alle vragen juist beantwoorden. De moeilijkste vraag was die over de voorzitter van de Europese commissie, slechts 16 procent van de respondenten kende de naam van José Manuel Barroso. Ongeveer een kwart van de jongeren weet dat Laurette Onkelinx minister van justitie is, en dat het federale parlement uit Kamer en Senaat bestaat. De gemakkelijkste vraag was die over premier Verhofstadt: 41 procent weet bij welke partij de eerste minister hoort.
stemintentie	We vroegen ons daarom af of jongeren interesse hebben om te mogen gaan stemmen. We vroegen hen “ <i>Als er geen stemplicht was, zou je dan gaan stemmen als je 18 bent?</i> ” Slechts één op tien jongeren zegt dat ze zeker zouden thuisblijven, en nog eens een kwart zegt dat dat “waarschijnlijk niet” zal zijn. Maar twee op drie zestienjarigen zeggen nu al dat ze hun burgerplicht zouden vervullen. Die vraag is ook al vaak gesteld in onderzoek bij volwassenen, en dan krijgt men daar gelijkaardige percentages. 16-jarigen hebben in de praktijk dus ongeveer even veel zin om te gaan kiezen als volwassenen.
Verenigingleven	Jongeren zijn zeer actief in het verenigingsleven: drie kwart onder hen is lid van ten minste één vereniging. Vooral sportverenigingen doen het zeer goed: 46 procent van de respondenten is lid van een sportclub. Op de tweede plaats komen de cultuur- en kunstgroepen: toneel, muziek en dansverenigingen, met bijna één vierde van de jongeren die lid zijn van een dergelijke vereniging. Ook de jeugdbewegingen doen het niet slecht: zij bereiken circa twintig procent van de jongeren. Onderaan de lijst vinden we de jongerenafdelingen van de mutualiteiten en vakbonden, jeugdleden, etnisch- culturele verenigingen en politieke partijen. In het algemeen bereiken zij minder dan twee procent van de 16-jarigen in België.
mediagebruik	Als we eerst kijken naar hoeveel tijd jongeren besteden aan het kijken naar televisie, dan zien we dat ruim 40 procent van de jongeren 1 à 2 uur per dag naar televisie kijkt op een gemiddelde weekdag. Bij ruim een derde is dat echter ook dr Jongeren verkiezen duidelijk films en muziekclips om naar te kijken. Jongens verkiezen eerder sportprogramma’s, tekenfilms en nieuws- en duidingprogramma’s. Meisjes kiezen vaker voor muziekclips, lifestyle-programma’s en soaps. In het algemeen blijkt echter dat nieuws en duiding of regionale programma’s niet echt populair zijn. ie uur per dag of meer, wat neerkomt op ten minste 20 uur per week.
internet	Behalve televisie is er echter ook internet, dat een steeds groter deel van de vrije tijd opeist. De twee blijken trouwens ook met elkaar verwant: jongeren die veel naar televisie kijken, spenderen in het algemeen ook meer tijd aan het internet. Het internet is wijdverspreid bij de zestienjarigen: 90 procent is ten minste elke dag actief, en een derde van de jongeren spendeert meer dan drie uur per dag aan het internet. Als we vervolgens nagaan wat men precies doet op het internet, dan blijkt dat vooral chatten met vrienden en e-mailen bijzonder populair zijn. Het internet wordt dus vooral gebruikt als een bijkomend communicatiekanaal om met vrienden in contact te blijven. Ook het ‘bezoeken van websites’ scoort hoog, maar dat is natuurlijk een zeer algemene vraag. Nieuws volgen en het chatten met onbekenden blijken heel wat minder populair.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek
/